

IZVJEŠĆE

o radu Gradske koordinacije za ljudska prava za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024.

1. UVOD

Gradska koordinacija za ljudska prava (u nastavku: Gradska koordinacija) osnovana je Odlukom o osnivanju Gradske koordinacije za ljudska prava (Službeni glasnik Grada Zagreba 2/01, 17/03 i 16/09).

Člankom 2. navedene odluke određene su sljedeće zadaće Gradske koordinacije:

- prikuplja podatke o stanju ljudskih prava i sloboda i prava nacionalnih manjina na području Grada Zagreba i razmatra ih na sjednicama;
- upozorava nadležna upravna tijela Grada Zagreba na pojedine slučajeve kršenja ljudskih prava i sloboda i prava nacionalnih manjina na području Grada Zagreba te predlaže rješenja;
- prema potrebi, za rješavanje složenih pitanja ljudskih prava Gradska koordinacija može odrediti užu radnu skupinu koja dijelom može biti sastavljena od stručnjaka s određenih stručnih područja, a koji nisu članovi Gradske koordinacije;
- radna skupina predlaže Koordinaciji za ljudska prava rješenja određenog problema;
- predlaže akcije za promicanje ljudskih prava i poboljšanje zaštite ljudskih prava na području Grada Zagreba u svim segmentima ljudskih prava;
- probleme koje Koordinacija ne može riješiti na gradskoj razini, upućuje Povjerenstvu Vlade Republike Hrvatske za ljudska prava;
- održava redovite sjednice, u pravilu, jedanput mjesečno, a najmanje jedanput u tri mjeseca, a prema potrebi, sazivaju se izvanredne ili hitne sjednice;
- otvorena je za suradnju s nevladinim udrugama koje se bave pitanjima ljudskih prava i sloboda i prava nacionalnih manjina;
- prema potrebi, surađuje s Pučkim pravobraniteljem.

Prema članku 1. Odluke o izmjeni Odluke o osnivanju Gradske koordinacije za ljudska prava (Službeni glasnik Grada Zagreba 16/09) određeno je da Gradska koordinacija ima predsjednika i osam članova od kojih se predsjednik i tri člana imenuju iz redova gradskih zastupnika, dva člana na prijedlog gradonačelnika i tri člana iz redova javnih djelatnika s područja unutarnjih poslova, pravosuđa i drugih javnih djelatnosti.

Tijekom 2024. sastav Gradske koordinacije za ljudska prava bio je izmijenjen dva puta.

Gradska skupština Grada Zagreba na 35. sjednici, održanoj 27. lipnja 2024., donijela je Zaključak o prestanku dužnosti predsjednika Gradske koordinacije Gordana Bosanca i imenovanju Nikole Zdunića za predsjednika Gradske koordinacije.

Gradska skupština Grada Zagreba na 36. sjednici, održanoj 5. rujna 2024., donijela je Zaključak o prestanku dužnosti članice Gradske koordinacije Davorke Moslavac Forjan i imenovanju Sare Medved za članicu Gradske koordinacije.

2. RAD GRADSKE KOORDINACIJE ZA LJUDSKA PRAVA

U izvještajnom razdoblju Gradska koordinacija održala je 8 redovnih sjednica na kojima je uvijek prisustvovala većina članica i članova Gradske koordinacije (*prilog: tablica prisustvovanja na sjednicama, str. 4.*).

Koordinacija je razmotrila 14 točaka dnevnoga reda.

Koordinacija kao predlagatelj predložila je:

- Izvješće o radu Gradske koordinacije za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023.

Koordinacija kao nadležno radno tijelo razmotrila je prijedloge odluka i drugih akata koji su bili na dnevnom redu sjednica Gradske skupštine te je svoje prijedloge i mišljenja uputila matičnom radnom tijelu, i to o:

prijedlozima financijskih akata Grada:

- Prijedlogu polugodišnjeg izvještaja o izvršenju Proračuna Grada Zagreba za 2024. sa svim izvješćima o izvršenjima programa javnih potreba po djelatnostima i izvršenjima programa financiranja i sufinanciranja po područjima;

- Prijedlogu odluke o izmjenama i dopunama Proračuna Grada Zagreba za 2024. i projekcijama za 2025. i 2026.

- Prijedlogu proračuna Grada Zagreba za 2025. i projekcijama za 2026. i 2027.,

Prijedlogu odluke o izvršenju Proračuna Grada Zagreba za 2025.

Prijedlozima programa javnih potreba po djelatnostima i programima financiranja i sufinanciranja po područjima za 2025.

drugim prijedlozima:

- Izvješću o radu gradonačelnika Grada Zagreba za razdoblje od 1. srpnja do 31. prosinca 2023.;

- Izvješću o provedbi mjera i aktivnosti za 2023. iz Zagrebačke strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2023. do 2025.;

- Izvješću o stanju i kretanju sigurnosnih pokazatelja na području Grada Zagreba u 2023.;

- Izvješću o provedbi mjera i aktivnosti za 2023. iz Zagrebačke strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2022. do 2025.;

- Izvješću o provedbi mjera i aktivnosti za 2023. iz Zagrebačke strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje 2021. do 2025.;

- Izvješću o radu gradonačelnika od 1. siječnja do 30. lipnja 2024.;

- Prijedlogu odluke o novčanoj potpori obrazovanja učenika srednjih škola i studenata s odobrenom međunarodnom ili privremenom zaštitom.

Gradska koordinacija pod točkom Razno razmatrala je:

- o organizaciji sjednice na kojoj će Ured pučke pravobraniteljice i Kuća ljudskih prava predstaviti svoja Izvješća o stanju ljudskih prava s posebnim osvrtom na Grad Zagreb.

Provodeći zadaće i aktivnosti iz Odluke o osnivanju Gradska koordinacija za ljudska prava tijekom 2024. godine raspravljala je:

- o gradskim politikama za inkluzivno društvo;

- o preporukama Pučke pravobraniteljice iz Godišnjeg izvještaja o stanju ljudskih prava za 2023. koje su se odnosile na Grad Zagreb.

U siječnju 2024. **Gradska koordinacija** i Povjerenstvo za ravnopravnost spolova primili su predstavnike i predstavnice Kuće ljudskih prava i predstavnike i predstavnice gradskih vlasti Banja Luke. Cilj posjeta delegacije bio je susret s gradskim institucijama i organizacijama

civilnog društva u Gradu Zagrebu radi razmjene iskustava i dobrih praksi u suradnji civilnog društva i lokalne uprave u zaštiti ljudskih prava i ostvarivanju podrške za razvoj civilnog društva.

3. GRADSKÉ POLITIKE ZA INKLUZIVNO DRUŠTVO

U povodu **Dana ljudskih prava** Gradska koordinacija za ljudska prava organizirala je sjednicu na kojoj je raspravljala o politikama Grada Zagreba za inkluzivno društvo.

Kao posebno važna mjera iz Akcijskog plana Grada Zagreba za provedbu Povelje Integrirajućih gradova za 2023. i 2024. godinu istaknuta je mjera uspostave i otvaranje One Stop Shopa - jedinstvene centralne točke za informiranje tražitelja/tražiteljica međunarodne zaštite, osoba kojima je odobrena međunarodna ili privremena zaštita te stranih radnika/radnica s dozvolom za boravak i rad. Centar dobrodošlice otvoren je u rujnu 2024. i predstavlja prvu uslugu ovakvog tipa na području Republike Hrvatske.

Raspravljalo se također o Programu za ravnopravnost LGBTIQ+ osoba čiji je cilj senzibiliziranje građana za izazove s kojima se LGBTIQ+ osobe susreću u svakodnevnom životu, podizanje svijesti o nužnosti sprečavanja stigmatizacije LGBTIQ+ osoba, prevencija nasilja te poticanje poštivanja i uvažavanja različitosti.

Zbog promicanja otvorenosti i uvažavanja različitosti Gradu Zagrebu je i dodijeljena nagrada Europske prijestolnice inkluzije i raznolikosti za 2024.

4. PREPORUKE PUČKE PRAVOBRANITELJICE IZ GODIŠNJEG IZVJEŠĆA ZA 2023. KOJE SE ODOSE NA LJUDSKA PRAVA U GRADU ZAGREBU

Zamjenica pučke pravobraniteljice informirala je o podacima iz Izvješća za 2023. godinu (Analiza stanja ljudskih prava i jednakosti u Hrvatskoj) i o preporukama koje su se odnosile na Grad Zagreb.

U uvodnom dijelu istaknula je primjere dobrih praksi Grada Zagreba koje se odnose na donošenje raznih strateških dokumenata - Programa za suzbijanje energetskog siromaštva, Akcijskog plana za Rome, Akcijskog plana za LGBTQ+ osobe, otvaranja Centra dobrodošlice i sl.

U području prava na **dobro upravljanje** koje podrazumijeva brz i razumljiv odgovor građani često ističu dugotrajnost i preveliki formalizam postupka, šutnju administracije, kao i neodgovaranje na podneske i pozive. Ukazuje da nedobivanje konkretnih informacija o mogućnosti ostvarivanja prava može dovesti do gubitka prava zbog propuštanja rokova za poduzimanje potrebnih pravnih radnji.

Javnopravna tijela trebala bi pri pružanju javnih usluga, kao i kada im se građani obraćaju s problemima ili tražeći informacije o pravima, pružati točne i jasne informacije te razumljive upute. No to nije uvijek slučaj, već se u odgovorima na upite građana citiraju članci propisa pa unatoč dobivanju službenog odgovora, građani i dalje ne razumiju koja su njihova prava ili što trebaju učiniti. Pohvalila je proces digitalizacije usluga u Gradu Zagrebu, ali i sugerirala da se treba voditi računa o tome da sve skupine građana nemaju jednak pristup digitalnim uslugama, posebno kad se radi o starijim osobama ili osobama slabijeg imovinskog stanja te da je nužno i tim skupinama osigurati adekvatan pristup informacijama.

Područje prava na **adekvatno stanovanje** je područje u kojem se građani najviše pritužuju pa tako i u Gradu Zagrebu. Upoznata je s informacijom o novoj Odluci o najmu stanova i apelira da se kod propisivanja uvjeta ne propisuje kao dokaz samo uvjerenje o prebivalištu, nego da se kao osnova koristi Zakon o obnovi i definicija stanovanja koja je puno šira i omogućuje dokazivanje stanovanja i na druge načine radi mogućnosti uključivanja populacije kao što su podstanari i neke druge ranjive skupine poput pripadnika romske nacionalne manjine. Isto tako, ukazuje na probleme osoba koje su bespravno useljene u stanove i složenost postupaka deložacije. Akceptirajući neispravnost postupka bespravnog useljavanja, ističe nužnost i važnost individualne procjene svake situacije. Komentirajući

pitanje stanovanja dotaknula se i niza komunalnih pitanja poput sanacija klizišta, dugotrajne obnove nakon potresa i situacije manjeg broja stradalnika potresa koji se još uvijek nalaze u hostelu Arena.

Područje **prava starijih osoba** vezano je uz domove za smještaj starijih osoba. Ukazuje na nužnost ulaganja u same zgrade, u uređenje prostora, posebno kupaonica, i to kupaonica namijenjenima polupokretnim i slabo pokretnim osobama. Smatra da se vodeći brigu o različitim starosnim skupinama treba razvijati šira paleta usluga namijenjena korisnicima domova za starije osobe. Istaknula je važnost gerontoloških centara čiju je obljetnicu postojanja nedavno obilježio Grad Zagreb i važnost daljnjeg razvijanja usluga pomoći u kući kako bi građani starije životne dobi mogli ostati što dulje u svojim domovima. Primijetila je izostanak radne snage u domovima i pohvalila što je Grad Zagreb s još nekim gradovima pionir u procesu zapošljavanja stranih radnika u sustav domova za starije osobe. Smatra da bi Grad Zagreb trebao uložiti dodatni napor oko organizacije tečajeva hrvatskog jezika kao i oko provođenja aktivnosti koje bi bile usmjerene na prevladavanje straha od različitosti, raznolikosti i rasizma i kod zaposlenika i kod korisnika usluga.

Zbog objektivnosti procjene stanja ustanova kojima je Grad izdao licencu za obavljanje djelatnosti domova za starije sugerira da se zbog objektivnosti i pravog stanja kontrola ustanova obavlja bez prethodne najave.

O području **prava na zdravlje** govorila je u kontekstu stanovništva Jakuševca i to primarno o širenju neugodnih mirisa. Sugerira više aktivnosti Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba u smislu praćenja zdravstvenih pokazatelja stanovništva koje živi u blizini odlagališta otpada.

Što se tiče rješavanja problematike stanovanja pripadnika romske nacionalne manjine sa Struga i Vrtnog puta, upoznata je s aktivnostima kojima Grad Zagreb pokušava iznaći pravo rješenje, ali i upozorila da moguće rješenje ne bi smjelo stvoriti getoizaciju u pojedinim dijelovima grada.

Obrazovanje za ljudska prava je tema koju Grad Zagreb provodi kroz Školu i zajednicu i nada se da će i dalje nastaviti provoditi jer mladi stječu brojna znanja o svojim pravima i dužnostima, posebice nakon završetka školovanja.

Tablica prisustvovanja sjednici Gradske koordinacije za ljudska prava u 2024. godini

Ime i prezime	Održanih sjednica	Nazočnost na sjednicama
Gordan Bosanac	do 17. lipnja - 4	4
Sara Medved	od 5. rujna - 4	1
Igor Peternel	8	0
Marko Sladoljev	8	0
Tomislav Medak	8	8
Dženana Kalamujić	8	7
Marko Birač	8	7
Nikolina Patalen	8	7
Nikola Zdunić	od 17. lipnja - 4	4
Davorica Moslavac Forjan	do 5. rujna - 4	2

**PREDSJEDNIK
GRADSKE KOORDINACIJE
ZA LJUDSKA PRAVA**

Nikola Zdunić, v.r.

KLASA: 024-01/24-005/26
URBROJ: 251/16-04/006-25-2
Zagreb, 21. veljače 2025.